

«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ, ГАЛУЗЯХ СПОРТУ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

IV Міжнародна студентська наукова конференція

16-17 жовтня 2025 року

Львів

УДК 796.01:316.42

СПОРТ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ВЕКТОР РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Діана ЛОБКОВА
здобувач
Максим БАСИСТЮК
здобувач
Науковий керівник: **Ольга ПОГОРЕЦЬКА**
викладач вищої категорії
ВСП Кам'янець-Подільський
фаховий коледж НРЗВО
«Кам'янець-Подільський державний інститут» (Україна)

Сьогодні спорт є важливою частиною повсякденного життя та культури. Його називають «феноменом XXI століття» і «дзеркалом повсякденності». Як соціальне й культурне явище, спорт виконує п'ять основних функцій: соціально-емоційну, соціалізації, інтегративну, політичну та соціальної [1].

Соціально-емоційна функція спорту забезпечує психічну стабільність людини через три механізми: подолання внутрішніх напружень, формування почуття спільності та збереження культурної й соціальної спадщини.

Функція соціалізації відображає погляди, що спорт має велике значення для людини. Ці погляди стабілізуються культивованими моральними та релігійними уявленнями про те, що спорт розвиває якості особистості

Функція інтеграції представляє спорт як засіб можливого досягнення гармонічного об'єднання людей з колективом та їх ідентифікація з ним.

Політична функція полягає у застосуванні спорту у якості політичного інструменту. З однієї сторони, модна стверджувати, що політичне використання спорту — це розширення його інтеграційних функцій, причому задача спорту полягає у створенні національного почуття ідентифікації та національного престижу.

Досить поширеною є думка, що спорт є дієвим чинником соціальної мобільності (поняття запроваджене П. Сорокіним) [2]. Вона реалізується

переважно у двох формах: через зростання соціального престижу та через отримання матеріальних благ.

Соціальні функції спорту створюють певні предумови для суспільної інтеграції, надаючи при цьому прямі та непрямі засоби[2]. Небхідні предумови створюються завдяки соціально-емоційним функціям, прямі засоби інтеграції — завдяки соцілізаційним функціям та непрямі — завдяки інтегративним, політичним функціям і функції соціальної мобільності.

Аналізуючи соціальні функції спорту, дослідники приходять до висновку, що спорт відіграє велику роль у процесах соціалізації. Вважається, що мораль, віра та ознаки особистості, які розвиває спорт, мають першочерговий характер і можуть розглядатися як найбільш важливі риси у тих процесах соціалізації, які походять від існуючої системи культури.

Існує припущення, що як ті, хто бере участь у спорті, так і ті, хто не бере в ньому безпосередньої участі, формуються під впливом спорту, набуваючи бажаних цінностей і якостей особистості: учасники — завдяки власній активній діяльності, а глядачі — через ідентифікацію з культурними цінностями, які асоціюються зі спортом

Спорт є дієвою моделлю поведінки та системи поглядів, тому ці моделі є функціональними для суспільства у сенсі збереження системи [1].

Спорт як політичний інструмент використовується у якості засобу створення національного почуття ідентифікації та закріплення національного престижу, протиставлення тієї чи іншої політичної системи держави. Це відбувається як через демонстрацію національних можливостей, так і через санкціоновану силу, яка властива інтернаціональним змаганням. Демонстрація національних якостей, особливо на міжнародних змаганнях, сприяє ідентифікації з національною державою шляхом внутрішньогрупової та позагрупової поляризації. Цей механізм посилюється до вираження достатку нації як цілого, причому спортивний успіх, у свою чергу, підсилює цей механізм. Почуття національної самоцінності та престижу, викликане

таким способом, не обмежується областю спорту, а поширюється на всю націю.

Інтегративна функція спорту полягає у включенні людини до колективу та суспільства через засвоєння спільних цінностей. Це підтверджує закон 2022 року щодо спорту ветеранів, спрямований на їхню реабілітацію та участь у змаганнях [3].

Соціально-емоційна функція спорту забезпечує психологічну й соціальну стабільність людини, сприяючи інтеграції в суспільство [4].

Отже, спорт як соціальний феномен варто розглядати у контексті його функцій і впливу на розвиток як особистості, так і суспільства загалом.

Висновок. Таким чином, можна зробити висновок, що розглядати спорт як соціальний феномен можливо лише у тому випадку, коли досліджується його функціонування і розвиток у суспільстві. Перераховані основні соціальні функції спорту, які взаємопов’язані між собою. Відносини між п’ятьма функціями такі, що всі вони слугують одночасно одній соціальній функції, а саме «соціальній функції»

Список використаних джерел:

1. Візитей М. М., Качуровський Д. О. Спорт вищих досягнень і його соціально-культурна місія в нових умовах розвитку суспільства. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту.* 2009. № 12. С. 27–31.

2. Мамаєва О. В., Мамаєв Д. Ю. Фізична культура і спорт як чинники соціалізації особистості. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. № 7. С. 58–60.

3. Приходько П. Ю. Спорт, економіка та політика в сучасному суспільстві. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини.* 2016. Вип. 9. С. 323–335.

4. Качан О. А., Пристинський В. М. Наукове обґрунтування впровадження концепції "Спорт заради розвитку" в Україні. *Фізичне виховання в рідній школі*. 2020. № 2(127).